

Херсонський державний університет
кафедра ботаніки

Різноманіття лишайників: Lecanoromycetes

доктор біологічних наук,
професор
О.Є. Ходосовцев

Херсон - 2020

План лекции

1. Загальна характеристика *Lecanoromycetes*
2. Родина *Lecanoraceae*
3. Родина *Parmeliaceae*
4. Родина *Cladoniaceae*

Відділ Ascomycota (1998)

Підвідділ Pezizomycotina (1997)

*клас Arthoniomycetes (1997)

*клас Dothideomycetes (1997)

*клас Eurotiomycetes (1997)

клас Labulbeniomycetes (1898)

*клас Lecanoromycetes (1997)

клас Leotiomycetes (1997)

*клас Lichinomycetes (2004)

клас Orbiliomycetes (2003)

клас Pezizomycetes (1997)

клас Sordariomycetes (1997)

Підвідділ Saccaromycotina (1997)

клас Saccaromycetes (1997)

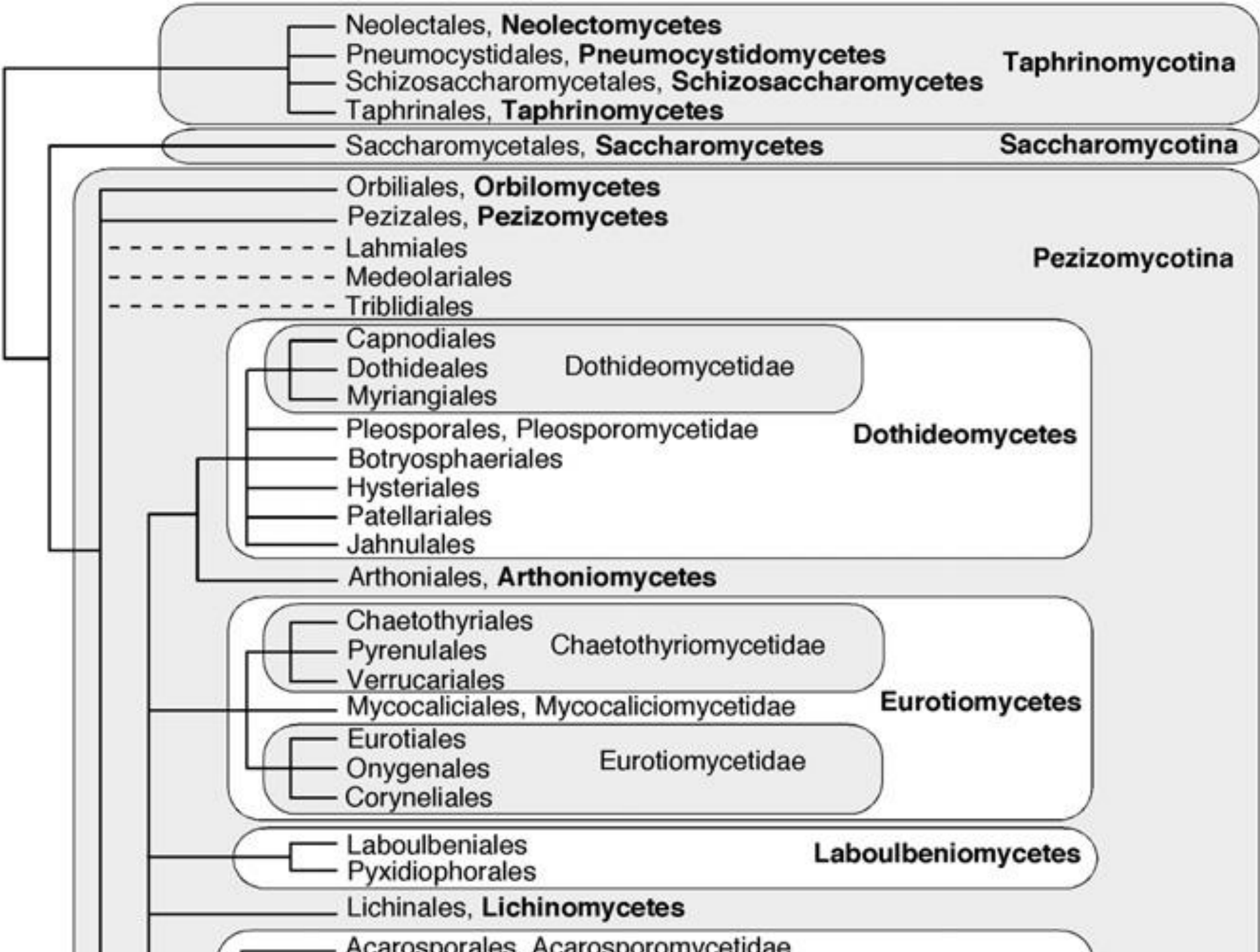
Підвідділ Taphrinomycotina (1997)

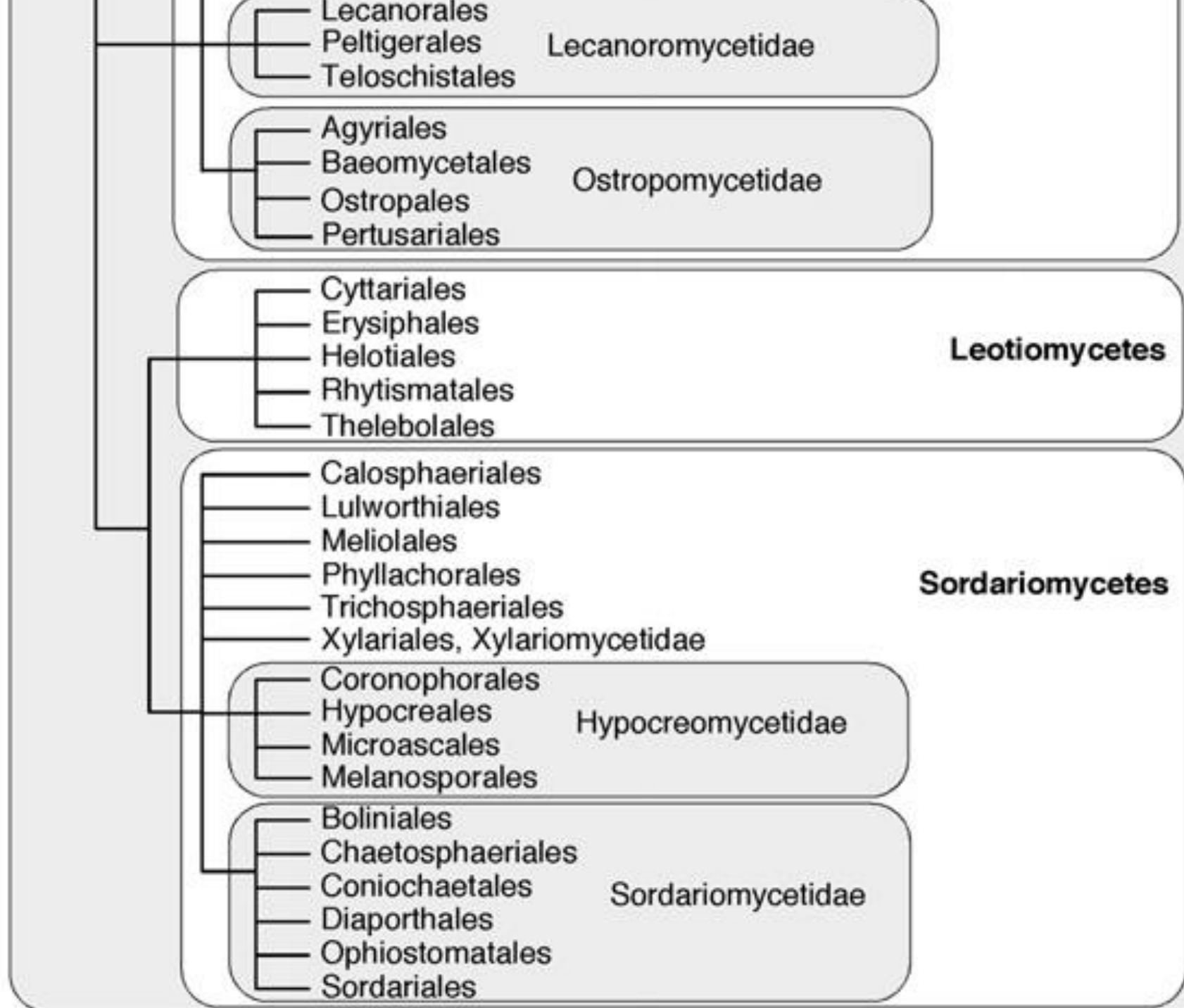
клас Taphrinomycetes (1997)

клас Neoelectromycetes (1997)

клас Pneumocysidomycetes (1997)

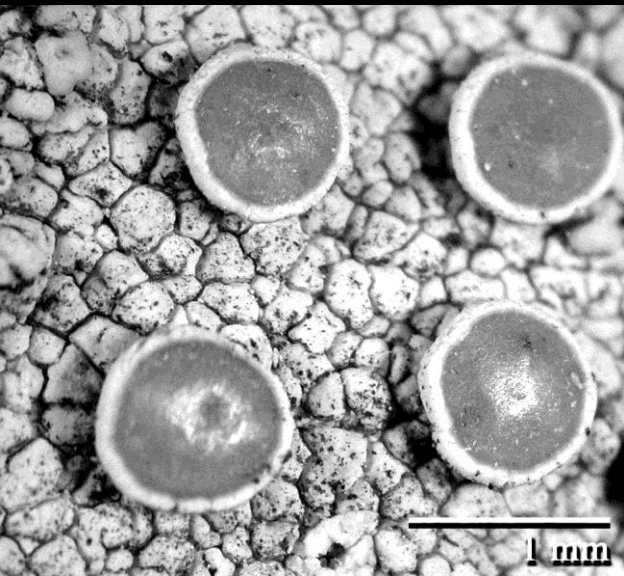
клас Schizosaccaromycetes (1997)

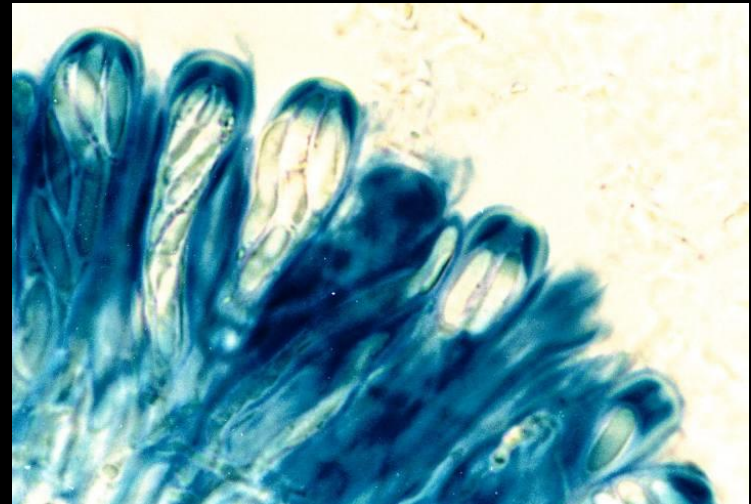
Клас Lecanoromycetes

- 1. Плодові тіла переважно апотеції, дуже рідко перитеції (рід *Porina*) або статеві процеси відсутні (рід *Lepraria*).
- 2. Фотобіонт – зелені водорості, рідше ціанобактерії (*Nostoc*).
- 3. Містять вторинні метаболіти, які називають лишайникові кислоти.

Порядок Lecanorales

- 1. 8(-32) спорові сумки унітунікатні, іноперкулятні
- 2. Аскоспори від одноклітинних до багатоклітинних, звичайно безбарвних, рідше коричневих
- 3. Апотеції леканорового, біаторового та лецідеєвого типів, або відсутні

2. Родина Lecanoraceae

Накипні або розетковидні
лишайники, з
одноклітинними
безбарвними аскоспорами
та Lecanora-типом сумки

Рід *Lecanora* s. lat.

- 1. Слань накипна, ареольована до розетковидної
- 2. Апотеції з леканориновими, рідше біаториновими апотеціями
- 3. Аскоспори одноклітинні, безбарвні, еліпсоїдні

18.05.2020

Lecanora dispersa

10

Lecanora carpinea

Lecanora saligna

Рід *Protoparmeliopsis*

- 1. Слань розетковидна
- 2. Апотеції з леканориновими апотеціями
- 3. Аскоспори одноклітинні, безбарвні, еліпсоїдні

Protoparmeliopsis muralis

18.05.2020

Рід *Rhizoplasa*

- 1. Слань розетковидна, прикріплена гомфом
- 2. Апотеції з леканориновими апотеціями
- 3. Аскоспори одноклітинні, безбарвні, еліпсоїдні

18.05.2020

Rhizoplaca chrysoleuca

Рід *Lecidella*

- 1. Слань накипна.
ареольована
- 2. Апотеції з лецидееві
- 3. Аскоспори
одноклітинні, безбарвні,
еліпсоїдні

Lecidella elaeochroma

18.05.2020

3. Родина Parmeliaceae

Листуваті або кущисті
лишайники, з одноклітинними
безбарвними аскоспорами,
Lecanora-тип сумки

Рід *Parmelia*

- Слань листувата, сіра, звичайно з сораллями

Рід *Parmelina*

- Слань листувата, сіра, без соралей

Parmelina tiliacea

Рід *Pleurosticta*

- Слань листувата, коричнювато-зелена,

Рід Melanelixia

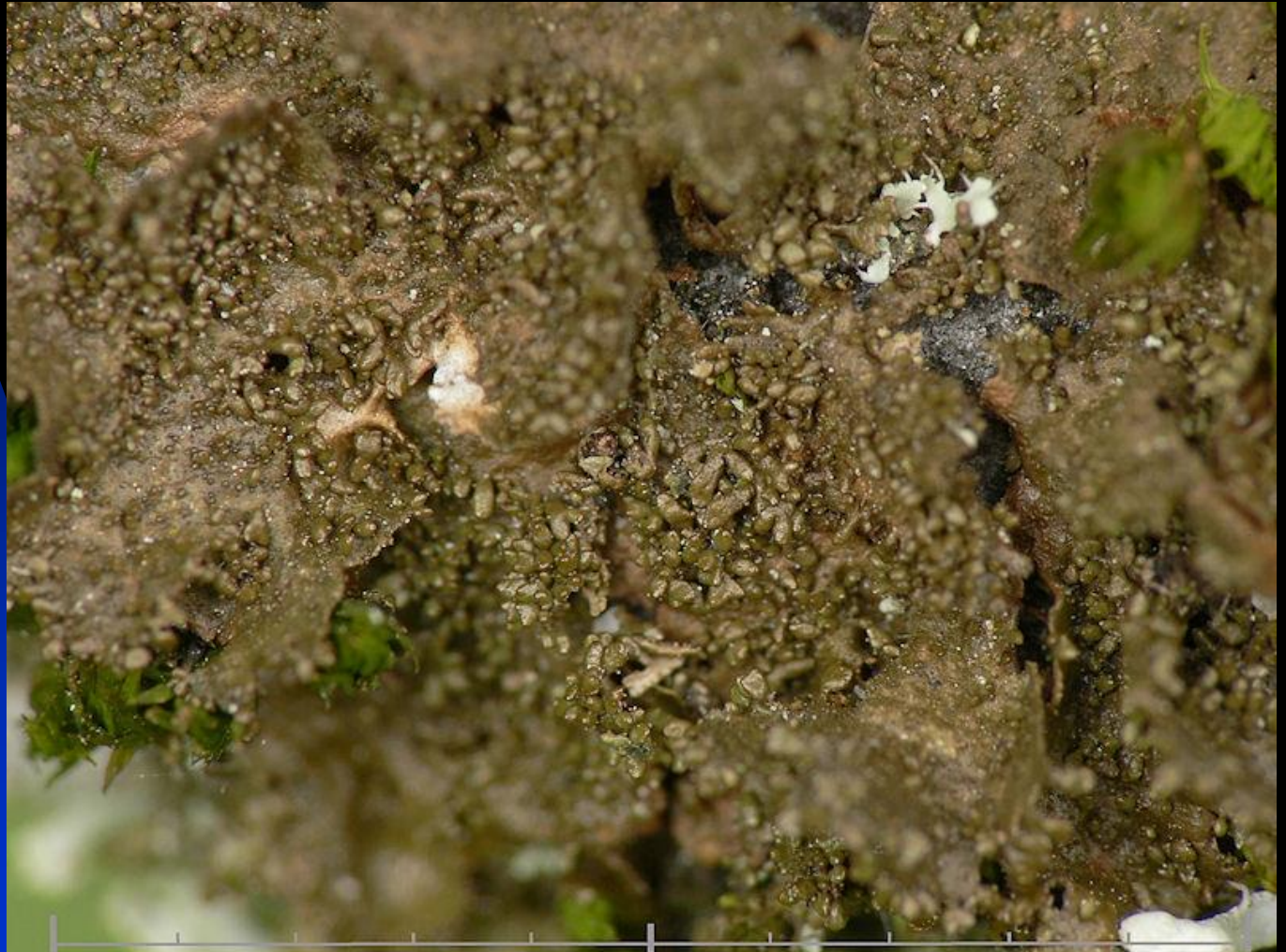
- Слань листувата, коричнева

Рід *Melanohalea*

- Слань листувата, коричнева

Рід Xanthoparmelia

- Слань листувата, салатова або коричнева (не росте на деревах)

Xanthoparmelia pokornyi

Рід *Flavoparmelia*

- 1. Слань листувата, салатова
- 2. Звичайно із соредіями
- 3. Звичайно на корі дерев

Flavoparmelia caperata

18.05.2020

Рід Parmotrema

- 1. Слань листувата, сіра

Рід *Hypotrachina*

- 1. Слань листувата, сіра

Рід Нурогутнія

- 1. Слань листувата, сіра з порожниною в середині
- 2. Звичайно із соредіями, соралі губовидні, дифузні або головчасті
- 3. Звичайно на корі дерев

Hypogymnia physodes

Рід Menegazzia

- 1. Слань листувата, сіра з порожниною в середині
- 2. Звичайно із соредіями, соралі головчасті
- 3. З проліфераціями в лопатях
- 4. На корі дерев

fot. Hanna Wójciak

18.05.2020

Menegazzia terebrata

35

Рід *Allanorparmelia*

- 1. Слань кущиста, з порожниною
- 2. На ґрунті в горах

18.05.2020

Allantoparmelia madreporiformis

37

Рід Evernia

- 1. Слань кущиста, сіро-зелена зверху, знизу біла до рожевої
- 2. Звичайно із соредіями
- 3. Звичайно на корі дерев

Evernia prunastri

Рід Pseudevernia

- 1. Слань листувата, сіра зверху, знизу чорно-фіолетова
- 2. Звичайно із ізидіями
- 3. Звичайно на корі дерев

18.05.2020

Pseudevernia furfuracea

Рід *Cetraria*

- 1. Слань кущиста
- 2. Гілочки плоскі
- 3. Звичайно на ґрунті

18.05.2020

Cetraria aculeata

Cetraria islandica

Рід *Usnea*

- 1. Слань куциста, звисаюча, сіра
- 2. Гілочки циліндричні
- 3. В середині осьовий циліндр

Usnea hirta

18.05.2020

Usnea longissima

Рід Bryoria

- 1. Слань кущиста, звисаюча, коричнева
- 2. Гілочки циліндричні
- 3. В середині без осьового циліндру

18.05.2020

Bryoria implexa

4. Родина Cladoniaceae

Листуваті або кущисті лишайники, які мають первинну слань (лусочки або рідше ареоли) та вторинну слань (подеції), з одноклітинними безбарвними аскоспорами, Lecanora-типом сумки

Cladina arbuscula

Cladonia alpestris

Cladonia foliacea

Cladonia fimbriata

©JPGaveriaux

Cladonia pyxidata

Cladonia cervicornis

Cladonia subulata

Cladonia macilenta

18.05.2020

18.05.2020

Cladonia cariosa

18.05.2020

Cladonia rangiformis

18.05.2020

Cladonia furcata

Cladonia uncialis

Рекомендована література:

Основна:

1. Костіков І.Ю. та ін. Ботаніка. Водорості та гриби. – К.: Аристей. – 2006. – С. 225-442.
2. Леонт'єв Д.В., Акулов О.В. Загальна мікологія. – Харків: Основа, 2007. – 228 с.

Додаткова:

1. Мюллер Э., Леффлер В. Микология. - М.: Мир, 1995. – 343 с.
2. Рейвн П., Эверт Р., С. Айкхорн. Современная ботаника. – М.: Мир, 1990. – Т.1. – 348 с.

Інтернет ресурси:

<http://www.indexfungorum.org/Names/Names.asp>